

V luči vere

I ljubimo
svoj dom!

RAFAEL

Glasilo jugoslovanskih izseljencev
v Holandiji in Belgiji

Uredništvo in uprava: Heerlen, Gasthuisstraat 3.
Štev. 5

MAJ 1931

Izdajatelj: D. OBERZAN
Leto I.

CASTI CONUBII — ČISTI ZAKONI.

Mnogi govore v naših dneh o preteči svetovni revoluciji. Toda svetovna revolucija ne pride, ker je že tukaj. Svetovna revolucija se ne začne, kadar preneha razloček, med mojim in tvojim, ne kadar anarhija strmoglavi vsako vlado, tudi ne, kadar proletarijat prežene gospodarje kot tatove in roparje z njih posestev. Svetovna revolucija se ne začne, temveč konča se s političnim in gospodarskim polomom. Začetek velike katastrofe je moralna svetovna revolucija, je polom verskih idealov in zrahljanje npravnih fundamentov človeške družbe: bolševizem možgan in srca. In v tem smislu lahko rečemo: Bolšjeviki ne pridejo več, ker so že tukaj. Bolšjeviki smo mi, demoralizirana, izkvarjena človeška družba. — Ni nam treba iti bolševikov iskat v Rusijo!

Na predvečer letošnjega leta ja naredil Bog takorekoč zadnji rešilni poizkus. Ta poizkus je: svet rešiti po rešitvi družine. Rešiti je treba fundament podirajočega se svetovnega poslopja. In fundament človeške družbe je družina: oče, mati in otrok. Dne 31. decembra 1931 je izdal sv. oče Pij XI. okrožnico o krščanskem zakonu. Okrožnica je resen opomin: Narodi zemlje, varujte svoje fundamente. Na izvru življenja se bije velik odločilen boj za bodočnost. Kdor izgubi to bitko, izgubi celo vojsko. papeževa okrožnica bije plat zvona, kakor ob strahovitem požaru, kakor ob hudi uri.

Okrožnica, ki nosi naslov „Casti conubii“, kliče kakor glas

trobente: čisti zakoni! Prvo, kar moramo vedeti o zakonu, je torej:

Zakon, od Boga posvečeno svetišče, je zakrament, ne pa državna pogodba.

Neizmerno veliko se je že pisalo o zakonu, posebno v naših dneh. Toda, če tudi se je veliko pisalo, ostalo je še marsikaj temno. Pravijo, da morata biti za zakon dva. To je v temelju napačno. Kdor pravi, da sta za zakon potrebna samo dva, ta dokazuje, da ne rezume svetosti zakona. **K zakonu spadajo bistveno in naravno trije.** K zakonu spada v prvi vrsti vedno Bog, vsamogočni Stvarnik. Zakon obstoji od Boga in v Bogu. Vsak zakon! Zakon brez Boga je nesmisel. Zakon proti Bogu je nemogoč.

Moderni revolucionarji gledajo v zakonu, kakor njih očetje — liberalci — zgolj svetno zadevo, ki je podrejena državi in ne Cerkvi. Zakon postane no njihovem naziranju zakon, kakor hitro je ne državnem uradu izgovorjena beseda „hočem“ — to je civilni zakon. Cerkvena poroka jim je samo nekako dopolnilo. Okrožnica papeževa ta nauk odločno zavrača. Sklepanje zakona je nekaj notranjega in bistveno verskega. K temu pride še to, da je vsak zakon med kristjani po volji Kristusovi sveti zakrament. Poročiti se, se pravi med kristjani: prejeti sv. zakrament. Zato spada sklepanje zakona, kakor prejem kakega drugega zakramenta pod oblast Cerkve in ne države. Stvar države je, urediti samo zemeljske posledice zakona.

Dajte torej Bogu, kar je božjega! Cela papeževa okrožnica je modernemu svetu stavljen zahteva k povračilu: Zakon je božji! Zakon kot božje svetišče nazaj pravemu lastniku!

Tu imajo naše delavske družine večkrat veliko na vesti. Smatrajo namreč civilno sklenjeni zakon za pravi in tudi pred vestjo veljavni zakon. Nič se ne zmenijo za cerkveni nauk: zakon je veljaven pred Bogom le, ako je sklenjen v cerkvi, sicer je le konkubinac. Tudi jugoslovanske zakonske postave stoje na tem stališču.

Često preišlujem, kako je mogoče, da naši ljudje tozadevno gotovo dovolj poučeni, morejo živeti dolge mesece skupaj, predno se sploh civilno poroče, in kako potem le civilno poročeni leta in leta mirno brez grizenja vesti?! Pa ne najdem zadovoljivega odgovora. Ali nimajo več vere v Boga in Njegovo pravičnost. Ali je to posledica bivanja v tako materijalističnem svetu? Kdo ve za sredstvo, ki bi prineslo zanesljivo in učinkovito tozadevno ozdravljenje?

... **To svetišče božje je nerazdružljivo.**

V kraljestvu zakona vlada Bog z neomejeno oblastjo. Tukaj ni, kakor pravi sveti oče, nobene avtonomije, nobene samostojnosti. Nihče ni siljen stopiti v zakon. Tako zelo spoštuje Bog človekovo prosto voljo, da je vsaki

zakon, ki bi bil sklenjen neprostoovoljno, pa če tudi so zunanje ceremonije bile najslabše, neveljaven pred Bogom. Toda, kdor je enkrat po zrelem prevdanku z zavednim „hocom“ prestopil mejo tega svetišča, ta je vezan na njegove postave.

Razmere v naših kolonijah:.....? Res, hvala Bogu, še skoro povsod lepo in vzgledno. Imamo pa tudi nad vse žalostne slučaje: nezvestoba pri možeh, še večkrat pri ženah. Toda o teh žalostnih slučajih raje — molčimo!

To je svetišče vsemogočnega Stvarnika.

Ko je izbruhnila francoska revolucija, je potegnila vse za seboj. Bog je bil izgnan iz cerkev in dežele. Solnce civilizacije je bilo zastrto z oblakom krvi. Človeška družba je razpadla. Družina pa je ostala. Družina je neumrljiva.

Ko je bilo pokončano rimsko cesarstvo, je bilo pokončano vse, kar je ustvarila moč ljudstva. Vse — izvzeta je bila samo družina.

Če pogledamo prvo svetovno katastrofo — vesoljni potop, vidimo, daje uničeno vse. Vse-razun familije, ki jo je Bog v raj ustanovil, in ki jo je po tem čudežno nosil vrh vodã. Gotovo! V vseh časih so bile zmotjave glede zakona. Pa bili so toliko pošteni, da so v največji nevarnosti pogina spoznali zmoto. Zakon je ostal.

Še le zločinski blaznosti našega stoletja je bilo prihranjeno, da smo položili roko na ono ustanovo, ki je dozdej kljubovala vsem katastrofam in prevratom. Še le moderna novotarija si je predrznila izročiti neizpremeljivo bistvo zakona mišljenju dneva, ceste in noči. Še le moderni čas je iztrgal zakonu obleko edinosti in čistosti. To je nesmrtna zasluga za človeštvo, če katoliška Cerkev tem razdirajočim težnjam nasproti povdarja: Kraljestvo zakona je od Boga posvečeno, vsem razvadam časa nedotakljivo svetišče. Zakon je vedno to, kar je bil vedno in ostane, kar je. In rimski papež kliče modernemu svetu na uho in na dušo: Resnično, povečvam vam dokler ne bosta prešla nebo in zemlja, ne bo spremenjena niti črtica, niti pičica postave. (Mat. 5, 18.)

Zato velja in mora veljati vedno: Bog je Stvarnik — tudi v družini! Ne ovirajte dela Njegovih rok!

Je za stariše v današnjih težkih časih huda včasih ta žrtev. Saj sv. oče sam piše v svoji okrožnici: „Globoko v srce nam sega zdihovanje zakonskih žena, ki jih stiska huda revščina in žive v negotovosti, kako preživljati družino“. — A zopet velja beseda Kristusova, da če Boga za ptičke v zraku in za črvička v zemlji skrbi, ali ne bolj veliko bolje za nas — maloverne?!

Namen okrožnice „Casti conubii“ je torej ta, da se svet nauči zopet katoliško, krščansko misliti o zakonu. Papeževo pismo naj bo kakor svetel blisk, ki posveti od vzhoda do zahoda. Vsem pa, ki nočejo poslušati in ki svetišče zakona ponižujejo v brlog strasti, veljaj beseda Gospodova. Kjer je mrhovina, tam se zbirajo jastrebi. Če začne gniti človeško telo, potem pride vesoljni potop.....

KATOLIŠKA DELAVSKA DRUŠTVA V HOLANDIJI.

1. Zgodovina in centralna uprava.

Še ni izšla slavna okrožnica papeža Leona XIII. „Rerum Novarum“ /o kateri spregovorimo v prihodnji številki naše lista/, že je žel znani nemški duhovnik Kettler veliko priznanje s snovanjem delavskih organizacij, kojega vpliv je le počasi prodiral tudi v Holandijo. Ko so namreč v Nemčiji že prav lepo rastla delavska društva, so se Holandci zaman ozirali po organizaciji, ki bi zastopala njihov delavski stan. Vzrok temu je bil najbrž, ker se je industrija v Holandiji vse počasneje razvijala kot onstran vzhodne meje. Holandske delavske organizacije so torej še jako mlade.

Priti je moral februar 1888, predno je prišlo do ustano-

vitve „Nederlandsche R. K. Volksbond“ v Amsterdamu. Ni pa bila to povsem delavska organizacija, kajti njen član je bil lahko vsak katolik, ki je hotel delovati za socialno povzdigo delavstva.

Eno leto pozneje je osnoval plemeniti duhovnik Dr. Alfons Ariëns v Enschedé, ki je središče tekstilne industrije, organizacijo, katere člani so mogli biti le delavci.

Po izidu okrožnice „Rerum Novarum“ se je začelo vsestransko, s snovanjem delavskih tako stanovske, kakor strokovnih organizacij, pri čemur je poleg Dr. Ariënsa intenzivno delal takratni socialni in politični vodja holandskih katolikov Dr. Schaeppman.

Na inicijativo vseh 5 holandskih škofov se je sestala 1. 1916 posebna komisija, ki je določila natančen program tako delavski stanovski, /Werkliedenbond/, kakor strokovnim organizacijam /n. pr. Mijnerwerkersbond/. Ta pravila od vseh škofov potrjena so stopila v veljavo z dne 26. decembra 1916. Glasom pravil je namen delavske stanovske organizacije: „skrbeti za vse interese delavskega stanu“. Tu se navajajo v prvi vrsti: vzgoja k verskemu in moralnemu življenju, dalje izobraževalni tečaji, kakor tudi skrb za materialni dobrobit delavstva, v kolikor ne pripada to slednje strokovnim organizacijam. Strokovne organizacije zastopajo predvsem one interese, delavstva, ki se srečavajo oz. križajo z interesi delodajalca. Skrb strokovnih organizacij je torej predvsem skrb za vsakdanji kruh.

Vse te tako stanovska, kakor strokovne organizacije so se začele v povojnih letih prav lepo razvijati. Manjkala jim je le še centrala. Do ustanovitve take zveze katoliskih delavskih društev je prišlo 1. 1925, ko se je v Utrechtu osnoval „R. K. Werkliedenbond“.

Pri tem „Verbondu“ so danes včlanjeni vsi 5 Werkliedenbondi /ki imajo svoja središča à v vsaki izmed 5 holandskih škofij/ in 24 katoliskih strokovnih organizacij. Odbor Verbonda tvorijo zastopniki stanovske in strokovnih organizacij. Najvišja postavodajna skupščina je skupščina „Verbonda“.

Z dne 31. decembra 1930 je bilo pri „Verbondu“ včlanjenih cã 150.000 članov, od teh do 20.000 iz Limburga. Ne sme se pa tu pozabiti, da je škofija Limburg zelo mala in da je rudniška industrija v Limburgu jako mlada.

Zelo važno povdariti je tole: **Vsem delavskim organizacijam dajejo od holandskih škofov 1. 1916 potrjena prav načelno smer njihovega delovanja. Vse organizacije izvajajo svoj program brezpogojno v vsem po navodilih episkopata.** Zato trdijo Holandci sami: Sijajem napredek zadnjih 15 let v naših delavskih organizacijah pripisujemo v prvi vrsti blagoslovu sv. Cerkve.

Ne spuščajo se pa katol. delavske organizacije v politične zadeve.

„Verbond“ izdaje svoj dnevnik „De Volkskrant“ in tednik „Het Verbondsblad“. Za voditelje delavskih organizacij in za odbornike izdajejo „Leering en-Leiding“, ki izhaja dvakrat mesečno.

Kako globok pomen pripisujejo holandski katoliki svojim delavskim organizacijam izzveni kaj lepo iz izjave, ki jo je izrekel Mgr. Dr. Poels, duša socialnega gibanja v Holandiji, na katoliškem delavskem kongresu 1. 1921: „Ce tudi je socialna ekonomična naloga naših organizacij zelo važna, vendar njihovo najvažnejše delo bo vedno usmerjeno v to: **vzgojiti iz delavskih vrst zavedne katolike!** Brez sodelovanja katoliških laikov ni rešitve socialnega vprašanja. V naših vrstah morajo stati možje in žene, ki bodo s prepričanjem uveljavljali v modernem svetu svoja katoliška načela. Naša društva morajo vzgojiti katolike, ki bodo s pozitivno katoliških načel zopet ustvarili zdrave socialne razmere, v katerih bo mogel naš delavec svojemu stanu primerno živeti!“

JUNAKI DELA.

Kdo izmed nas je že kdaj premišljeval, kako ogromno delo se včasih izvrši po enem samem človeku v blagor splošnosti?

Pred kratkim je umrl sloviti zdravnik, ki je izvršil 10.000 operacij; to je ogromno človekoljubno delo. Če je delal v svoji stroki 4 0let, je moral skoro dnevno izvršiti po eno operacijo.

Neki časnikar je preračunal, da je v 36 letih svoje službe spisal letno do 750.000 besed, torej skupno 27 milijonov besed. Če je bilo vse to dobro, kar je napisal, kakšna zasluga za človeštvo!

Najlepši rekord dela je dosegla gotovo mati, ki je vzredila nič manj ko 68 otrok. 23 je bilo njenih lastnih, njen drugi mož, ki ga je poročila vdovca, ji je izročil še 17 svojih otrok; in pri vsem tem številu je prevzela še 28 rejencev. — Dela in skrbi te matere ni mogoče preceniti.

Res, junake dela najdemo v vseh stanovih!

ŠE ENO PISMO — ŽENAM.

V zadnji številki „Rafaela“ sem brala, kako si je dal duška slovenski mož in udaril je po ženah. Seveda ne ravno po vseh; vsaka že zna presoditi, če jo je kaj zadelo. Dobro in vse resnično je napisal. Toda, vedi dragi mož, da si veliko in glavno pozabil ali prizanesel. Mogoče pa si prepustil to komu drugemu. Hvala ti lepa, da si začel boj, ki je bil že zdavnaj potreben! Samo, ko bi to prišlo v srce prizadetih ter jih poboljšalo. Ne mislite pa, možakari, da vaših pregreh nihče ne vidi! Za enkrat vam jih še prizanesem.....

Rekla sem, da si izpustil glavno, kar treba povedati ženskam, sicer ne vsem, pač pa žali Bog nekaterim.

Kako veliko je nesrečnih družin radi najgrše, najhujše pregrehe ženske nezvestobe, Kako žalostna se mi zdi beseda „nezvesta je lastnemu možu“. Ali je to sploh mogoče? O, da žali Bog, kako velika je ta resnica! Vsak, ki hodi okrog z odprtimi očmi, mi ne more očitati, da lažem. Žalostno, da se v takem smislu sliši govoriti tudi o Slovenkah. Mož gre na šiht, se trudi in muči, preliiva pot, doma se pa godi tako, da ne bi smel prestopiti praga niti slepi niti gluhi! Potem pa zdihuje žena in tarna, kako da je nesrečna, mož da jo tepe, sovraži, jo nima rad. Ne spomni se pa, da zasluži, da bi z njenih pleč jermena rezali. Odkod moreš zahtevati možovo ljubezen, ko pa ti nesrečnica sama prodaješ svojo ljubezen, medtem, ko se tvoj mož globoko pod zemljo muči pri narnem delu. Rečem ti, da grozno grešiš: nad možem, nad deco. Kako boš pa naučila svoje otroke? Še, ko imajo dober vzgled, so rajši slabši ko dobri. Kakšnih si pa želiš ti — dobrih ali slabih?

Mogoče boš rekla: nimam ga rada in ga imeti ne morem.

Zakaj si se pa potem poročila z njim? poročiti bi se morala s takim, ki si ga ime, a rada. Pa si misliš: saj ne bo nihče vedel. Kako hitro pride vse na dan, saj pravi pregovor: kar se ne stori, se ne izve. Sicer pa tudi sramotno dovolj, da prelomiš sveto obljubo, ko bi tudi nihče v svetu ne vedel, kaj si storila. Kaj pa Sodnik, ki bo odkril tvojo hudobijo?!

Veš, ko bi ti resno nastopila in pokazala nevoljo o prvi priliki, ne bi nikdar prišlo do padca. Naj ti povem, kar je bilo tako gotovo, kakor Amen v Očenašu. Enkrat je mene nekdo prosil za poljub. Obljubila sem mu ga in določila kdaj naj pride po njega in sicer takole: „Imam jih na mere in vage za svojega moža. Ako ga pa tudi vi želite, pridite ob tej in tej uri, ko bo moj mož doma. Dobili ga boste gotovo zelo toplega, zadostoval vam bo več šasa!“ Odkuril jo je falot — brez besede. Do danes še ni prišel iskati obljubljenih stvari, kadar ga pa pot nanese mimo naše hiše, gleda v drugo stran. Ko je prišel moj mož domov, sem mu povedala ime dotičnika. Za hip se je nasmejal, potem je pa rekel resno: „Ko bi mi ne povedala imena, bi te obsodil zdaj te pa spoštujem tem bolj!“ Bodi odkritosrčna tudi ti, žena, svojemu možu in boš videla, da bo prav!

Vedi, da tudi jaz nisem angel, človek sem kot vsaka, a v tem oziru sem čista kot dete. Imam se pa zato zahvaliti Mariji, ki jo vsak dan prosim naj me varuje nesrečnega, najnesrečnejšega greha.....!

Mogoče se bo moje pismo komu zamerilo. Toda to vem da pametnim se ne zamerim; če pa psu na rep stopiš, pa zacvili! Hudo mi je le to, da morajo poleg nekaj nesrečnih trpeti druge poštene žene na svojem ugledu. Kaj rado se namreč sliši iz moških ust: „Babe so vse glih!“

Delaš torej krivico poštenemu ženstvu in sama imaš žalostno življenje.

Ce si že zašla, draga prijateljica, na krivo pot, prosim te, podaj se nazaj v naročje zakonske zvestobe! Videla boš, da te bo mož ljubil, ne bo ti treba točiti bridkih solz in mirna bo tvoja vest. Uživala boš zadovoljstvo in srečo, kakor jo uživam jaz pri svojem nad vse ljubem možu.

Prvi pisatelj se je bal za svoja rebra, zato ni izdal svojega imena. Da bodo tudi moje kosti ostale cele, prosim, da se moje ime ne objavi.

slovenska žena.

Pripis uredništva. Nekateri mislijo, da urednik sam piše takale pisma. Izjavljam, da pisma resnično prejemam od naših rojakov, ter sem za nje jako hvaležen. Naši Slovenci sami opazujejo napake na sebi in to jih boli. Le pomagajte vsi, ki imate dobro voljo, da zatremo vse kar je slabega na nas in da dvignemo naš dragi narod. — Mogoče se bo pridna dopisnikarica ojunčila in nam bo za prihodnjo številko poslala nekaj — za moške, kar jim je sicer za danes prizanesla.

Z.H.B. PIVO

MORATE ZAHTEVATI!
DOBITE GA POVSOD
ZALOGA

DEN HAAG

HEERLEN

TELEFON 205

Zahtevajte Z.H.B. pivo v steklenicah! Kdor ga enkrat poskusi, ostane stalen odjemalec

O OLIKI.

Pod tem poglavjem prinašamo kratke izvlečke iz knjige Dr. Dostojen, O oliki. —

Bolhe se rede posebno po nesnaznih, prašnjih in lukničas, tih tleh; treba je torej vsak dan pometati, včasih pa tla z lugom umiti in poribati. Kjer se te skokonožice udomačijo, je dobro spomladi naložiti praproti med posteljno opravo. Pravijo, da jim ta rastlina nič kaj ne diši. — Molj se najlažje prežene, s tem, da se namoči platnenih cunj v petrolej, ki se zavijejo med papir in polože v omare med obleko, kjer gospodari ta razdejalka. Obleko je treba potem več dni zračiti, preden se rabi.

Te opazke so se nam zdele potrebne, da bomo mogli skrbeti za snažnost, ki je z oliko v najtesnejši zvezi.

Najboljša zavarovalnica za rudarje:

Nederlandsche Maatschappij v. Verzekering
Hoofdkantoor Den Haag

Vplacila: 1.25 fl mesečno za slučaj nezgode
3.75 fl " " " bolezni

Zavarovanec prejema: v smrtnem slučaju: 250 fl.
pri stalni nesposobnosti: 1000 fl.
pri začasnih nesposobnosti: 6 fl tedensko itd.

Ker je zavarovalnica jako ugodna, se Jugoslovanom priporoča.
Jugoslovanski zastopniki zavarovalnice:

Davorin Brečko, Tumulus 3. a. EYSDEN / Belgija /
Ivan Koritnik, Kampstraat 37. LUTTERADE.
I. Mercnik, Schanserweg 20. NIEUWENHAGEN
I. Novak, Rietstraat. HOENSBROEK

Iscejo se novi zastopniki, javiti se je treba na naslov:

Jean Haemers, Tudderscheweg 36. SITTARD

SEDAJ, KO JE SPOMLAD PRED VRATMI,

je čas, da si omislite nabavo

NOVE PREPROGE NOVIH ZAVES,

PRAKTICNE

SOBNE TAPETE

Imamo brezkonkurenčno izbiro, kljub temu so naše
CENE ZELO NIZKE

CENIKI IN VZORCI ZASTONJ NA
RAZPOLAGO

A. Schunck.

KERKPLEIN 12-14-16 TELEFON 864 BONGERD 14-16
HEERLEN